

Antuan de Sent-Eksýuperi

Category: Kitapcy, Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly
написано kitapcy | 21 январа, 2025

Antuan de Sent-Eksýuperi ANTUAN DE SENT-EKSÝUPERI

Antuan de Sent-Eksýuperi, dünýä belli fransuz şahyry, esseçi, çagalar ýazyjysy, pilot. Sent-Eksýuperi aýratynam «Kiçijik şazada» atly eseri arkaly giňden meşhurlyk gazandy.

Ýazyjy 19.06.1900-njy ýylda Fransiýanyň Lion şäherinde fransuz aristokratynyň maşgalasynda dünýä inýär. Heniz dört ýaşynda kakasy aradan çykansoň Sent-Eksýuperiniň maşgalasy birden garyp düşýär. Şeýle-de bolsa, onuň ejesi ýokary aň-düşünjeli aýal bolansoň oglunyň ylymy-bilimli bolup ýetişmegi üçin uly yhlas edýär we ilkinji mugallymy özi bolýar. Sent-Eksýuperi mekdepde diýseň çöňňe we yzagalak okuwçylaryň biridi. Ol okuw sapaklaryna-da ýetişip bilmeýändigini üçin yzygiderli temmi çärelerini alyp durupdyr. Şeýle-de bolsa ýazyjynyň samolýotlara bolan bilesigelijiligi güýçlidi. Ol samolýotlary heniz 12 ýaşynda öwrenip başlaýar. Gelejekki pilot öýleriniň golaýyndaky howa menziline gizlinlik bilen aralaşyp samolýotlaryň uçuşyna ýakyndan syn etmegi halapdyr. On iki ýaşyndaka bir pilot ony öz ýanyna alyp uçuş geçirýär. Şol wagtam dogany François aradan çykýar. Bu ölüm maşgalany agyr gynanjyň içine salýar. Liseýini tamamlandan soňra hernäçe pilot bolmagy arzuw etse-de, ejesiniň raýyny ýykmaýak bolup deňizçilik mekdebine girýär. On dokuz ýaşynda binagärlik fakultetine okuwa kabul edilýär. 21 ýaşynda çagyryş boýunça harby gulluga çagyrylansoň okuwyny ýarpy goýup gulluga gidýär. Ýazyjy harby gullugy Fransuz Howa güýçlerinde geçýär we

Strasburgda pilotlyk ugrundan bilim alýar. Gullugy gutaryp gelenden soňra Parižde telekeçilik bilen meşgullanyp başlaýar. Emma söwda işleri ugruna gitmeýär.

1926-njy ýyl ýazyjynyň durmuşynda öwrülişik ýyly bolýar. Tuluzdan Dakara gatnaýan aragatnaşyk samolýotynyň piloty bolup işe başlaýar. Ol şol ýyl ilkinji kitaby bolan «Günorta Poçtany» ýazyp gutarýar. Kitap onuň ilkinji uçuş synaglaryndan söz açýardy. Ýazyjy Howa gullugynyň Argentina boýunça jogapkär işgäri wezipesine bellenýär. Onuň «Gijeki uçuş» romany Argentinadaky başdan geçirmelerini gürrüň berýär.

Ýazyjy 35 ýaşyndaka sürüp barýan samolýoty näsazlyk tapynyp Tunisde çöle gonmaga mejbur boldy we gonuşyň yzyndan nam-nuşansyz ýitdi. Dört günden soňra ony çölde bir bedewi arap tapýar. Sent-Eksýuperi Ispaniýanyň Graždanlyk urşy döwründe bir fransuz gazetiniň habarçysy bolup işleýär. Ol çeper döredijilik bilen bir hatarda howa gullugy boýunça birnäçe oýlap tapyşlaryň hem awtorydyr. Ýazyjy gijeki uçuşlary düzgünleşdirýän abzallaryň kämilleşdirilmegine öz mynasyp goşandyny goşdy.

Ikinji Jahan urşy başlanynda Fransiýany faşistik Germaniýa okkupirleýär. Harby serkerdeler Eksýuperä saglyk ýagdaýynyň uruş şertlerine ýol bermejekdigini duýdurandyklaryna garamazdan, ol watan goragçylarynyň hataryna goşulanyny gowy görýär. Fransiýanyň faşistik nemesler tarapyndan ýeňlişe uçrandygy zerarly, ol ABŞ-na gidýär. Ýazyjynyň ABŞ-da ýazan «Dünýä we adamlar», «Uruş piloty» kitaplary Nýu-Ýorkyň kitap muşdaklarynyň elinden düşmän okalýan kitaplara öwrülýär. Ol mähriban watanynyň nemes faşistleriniň golastyna düşendigine gynanjy çäksizdi. Bolup geçýän wakalara gulagyny dykyp oturyp bilmejekdigine göz ýetiren ýazyjy kapitan harby derejesini dakynyp ABŞ-nyň goşunyna goşulýar we Demirgazyk Afrika frontuna gidýär. Onuň ýerine ýetirýän wezipesi nemes goşunlarynyň hereketine howadan gözegçilik etmekdi. 1944-nji ýylyň 31-nji ýylynda onuň oturan samolýoty urulýar we Korsika adasynyň töwereginde deňize gaçýar. 1998-nji ýylda bir balykçy deňizden ýazyjynyň bukawyny tapýar.

♣ Eserleri:

- 1). «L'aviateur» (1931);
- 2). «Vol de nuit» («Gijeki uçuş», (1931);
- 3). «Terre des Hommes» (1939)

- 4). «Pilote de Guerre» («Uruş piloty», 1943);
- 5). «Le petit Prince» («Kiçijik şazada», 1943);
- 6). «Citadelle» (1942);
- 7). «Courrier sud» («Günorta poçta, 1929);
- 8). «Lettre à un Otage» (1943);
- 9). «Carnets» (1956)..

@Kitapçy Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly